

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

**Sveučilišni diplomski studij
Povijest
(dvopredmetni)**

**Izvedbeni planovi
zimski semestar akademske godine
2025./2026.**

**termini ispitnih rokova mogu biti različiti
od navedenih u izvedbenim programima**

- pratiti tablicu ispitnih rokova -

<https://ffri.uniri.hr/studiranje/postojeci-studenti/nastava/>

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Osnove poučavanja povijesti		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest</i> (dvopredmetni)		
Semestar	I.		
Akadska godina	2025./2026.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	15+15+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	doc. dr. sc. Maja Čutić Gorup		
Kabinet	F-447		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Srijedom od 13 do 14 sati i prema dogovoru mailom		
Telefon	051/265-730		
e-mail	mcutic@ffri.uniri.hr		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Studentima će se objasniti značenje i uloga metodike nastave povijesti kao specijalizirane didaktike. Studenti će proučavati kako učenici u nastavi povijesti mogu postići više razine znanja. Objasniti će im se razine znanja, ishodi, korelacije, vještine i koncepti u nastavi povijesti. Usvojiti će znanja o svim tipovima nastavnog sata, metodama i oblicima rada i nastavnim sredstvima u nastavi povijesti. U kolegiju će se objasniti programirana, problemska i projektna nastava povijesti, fleksibilna diferencijacija i suvremen način ocjenjivanja. Objašnjenja će biti popraćena seminarima na kojima će studenti obrađivati i prezentirati teme iz kolegija na temelju recentne literature.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Po završetku nastave iz navedenog kolegija student će moći:			
- definirati i opisati metodiku nastave povijesti; - objasniti razine znanja, ishode, korelacije, vještine, koncepte, fleksibilnu diferencijaciju i suvremen način ocjenjivanja; - razlikovati i usporediti metode i oblike rada i nastavna sredstva u nastavi povijesti; procijeniti svrsishodnost primjene programirane, problemske i projektne nastave povijesti.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Seminar	0,5	20	
Kolokvij	0,5	40	
ZAVRŠNI ISPIT	1	40	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene:			

Varijanta 1 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- **Tijekom nastave** student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- **Na završnom ispitu** student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA**OBVEZNA LITERATURA**

1. MARINOVIĆ, Marijana. *Nastava povijesti usmjerena prema ishodima učenja*, Zagreb, 2014.
2. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Ivo. *Didaktičke inovacije u nastavi povijesti*, Zagreb, 1989.
3. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Ivo. *Učenik – istražitelj prošlosti – Novi smjerovi u nastavi povijesti* Zagreb, 2000.
4. časopis *Povijest u nastavi* (izbor članaka)
Odabrana udžbenička literatura.

IZBORNA LITERATURA

1. BOGNAR, Ladislav - MATIJEVIĆ, Milan. *Didaktika*, Zagreb, 2005.
2. BRAJŠA, Pavao. *Sedam tajni uspješne škole*, Zagreb, 1995.
3. BURKE, Peter. *Očevid: upotreba slike kao povijesnog dokaza*, Zagreb, 2003.
4. KLIPPERT, Heinz. *Kako uspješno učiti u timu*, Zagreb, 2001.
5. RENDIĆ-MIOČEVIĆ, Ivo - VUČETIĆ, Marko. *Kakva danas treba biti nastava povijesti*, Zbornik Mire Kolar, Zagreb, 2003.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU**POHAĐANJE NASTAVE**

Pohađanje nastave je obvezatno. U slučaju preklapanja smije se izostati maksimalno 50 %. Student koji iz bilo kojih razloga izostane više, ne može dobiti potpis nositelja kolegija, niti pristupiti završnom ispitu. Uvjet pristupanja završnom ispitu je također ispunjenje seminarskih obveza i položen kolokvij.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Studenti mogu dobiti informacije na konzultacijama, mailom, na oglasnoj ploči i web stranicama Odsjeka za povijest.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Kontaktiranje s profesorom moguće je na konzultacijama i mailom. Preporučuje se redovito pratiti službene obavijesti na web stranicama Odsjeka za povijest.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Usmeno

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI	
Zimski	11. i 25. 2. 2026. g. u 12:00h
Ljetni	24. 6. i 8. 7. 2026. g. u 12:00h
Jesenski	26. 8. i 9. 9. 2026. g. u 12:00h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
I.	Uvod u kolegij
II.	Predmet, cilj i zadatci metodike nastave povijesti u društvu demokratskih vrijednosti i tolerancije
III.	Ishodi učenja u nastavi povijesti
IV.	Vještine i tehnički koncepti u nastavi povijesti
V.	Odnos povijesti prema ostalim nastavnim predmetima
VI.	Metode i oblici rada u nastavi povijesti
VII.	Kolokvij
VIII.	Nastavna sredstva u nastavi povijesti
IX.	Tipovi nastavnog sata u nastavi povijesti
X.	Programirana nastava povijesti
XI.	Problemska nastava povijesti
XII.	Projektna nastava povijesti
XIII.	Suvremen način ocjenjivanja u nastavi povijesti
XIV.	Završna razmatranja

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
I.	Uvod u seminare
II.	Seminarski rad
III.	Seminarski rad
IV.	Seminarski rad
V.	Seminarski rad
VI.	Seminarski rad
VII.	Kolokvij
VIII.	Seminarski rad
IX.	Seminarski rad
X.	Seminarski rad
XI.	Seminarski rad
XII.	Seminarski rad
XIII.	Seminarski rad
XIV.	Završna razmatranja

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Definirati i opisati metodiku nastave povijesti.	Značenje i uloga metodike nastave povijesti kao specijalizirane didaktike.	predavanje diskusija frontalni rad izlaganja studenata	Seminar Kolokvij Usmeni ispit

Objasniti razine znanja, ishode, korelacije, vještine, koncepte, fleksibilnu diferencijaciju i suvremen način ocjenjivanja.	Razine znanja, ishodi, korelacije, vještine, tehnički koncepti, fleksibilna diferencijacija, suvremen način ocjenjivanja.	predavanje rad na tekstu diskusija frontalni rad, grupni rad izlaganja studenata	Seminar Kolokvij Usmeni ispit
Razlikovati i usporediti metode i oblike rada i nastavna sredstva u nastavi povijesti.	Metode, oblici rada i nastavna sredstva u nastavi povijesti.	predavanje rad na tekstu diskusija frontalni rad, grupni rad izlaganja studenata	Seminar Kolokvij Usmeni ispit
Procijeniti svrsishodnost primjene programirane, problemske i projektne nastave povijesti.	Programirana, problemska i projektna nastava povijesti.	predavanje rad na tekstu diskusija frontalni rad, grupni rad izlaganja studenata	Seminar Usmeni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija		Metodika nastave povijesti	
Studij		Sveučilišni diplomski studij Povijest (dvopredmetni)	
Semestar		III.	
Akademska godina		2025./2026.	
Broj ECTS-a		4	
Nastavno opterećenje (P+S+V)		30+0+15	
Vrijeme i mjesto održavanja nastave		Prema rasporedu	
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku		Ne	
Nositelj kolegija		doc. dr. sc. Maja Ćutić Gorup	
Kabinet		F-447	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)		Srijedom od 13 do 14 sati i prema dogovoru mailom	
Telefon		051/265-731	
e-mail		mcutic@ffri.uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Studenti će proučavati kako se mogu najbolje pripremiti za uspješan školski sat. Objasniti će im se izvannastavni rad, različiti primjeri terenske nastave i uloga digitalnih obrazovnih materijala u nastavi povijesti. U kolegiju studenti će se upoznati s interdisciplinarnim pristupom u povijesti kao znanosti i u Povijesti kao nastavnom predmetu. U kolegiju će se objasniti primjena multiperspektivnosti, poučavanje o osjetljivim i kontroverznim temama, povijesnim činjenicama i povijesnim interpretacijama te razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja u nastavi povijesti. Studenti će se upoznati s pet domena predmetnog kurikuluma Povijesti koji se oslanja na povijesnu znanost, a to su: društvo, politika, ekonomija, znanost i tehnologija te filozofsko-religijsko-kulturno područje. Studenti će usvojiti potrebna znanja o planiranju u nastavi povijesti te formativnom i sumativnom vrednovanju učeničkih postignuća u osnovnoj i srednjoj školi. Važno mjesto u kolegiju zauzima pristup učenicima s teškoćama u nastavi povijesti. Studenti će upoznati metodologiju analize udžbenika, a upoznat će se i sa smjerovima nastave povijesti u drugim zemljama. Posebno će se analizirati nastojanja Vijeća Europe u podizanju kvalitete povijesnog obrazovanja. U kolegiju će biti istaknuta vrijednost zavičajne povijesti u nastavi. Posebno će se objasniti važnost promicanja dostojanstva ljudske osobe, interkulturalizma, tolerancije i ostalih vrijednosti demokratskog građanskog društva u nastavi povijesti. Svoje znanje studenti će pokazati samostalnom izradom pripreme za nastavnu jedinicu za osnovnu i srednju školu i izvođenjem nastavnog sata u skladu s ishodima koje su naveli u pripremi u sklopu vježbi kolegija. Važno mjesto u pripremi ima plan ploče u obliku prezentacije. Tijekom vježbi u osnovnoj i srednjoj školi studenti će naučiti opisati i upotrijebiti školsku dokumentaciju.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Po završetku nastave iz navedenog kolegija student će moći: - objasniti povezanost povijesti kao znanosti i nastavnog predmeta; - objasniti pristup učenicima s teškoćama; - razlikovati formativno i sumativno vrednovanje; - samostalno napisati pripreme za nastavnu jedinicu za osnovnu i srednju školu; - stečena znanja primijeniti u izvođenju svih tipova nastavnog sata i različitih vrsta nastave; - opisati i upotrijebiti školsku dokumentaciju.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Vježbe	Konzultacije	Samostalni rad

X	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Multimedija i mreža
X		X	X
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1,5	0	
Terenska nastava	0,2	10	
Priprema i prezentacija nastavne jedinice	0,5	20	
Kolokvij	0,8	30	
ZAVRŠNI ISPIT	1	40	
UKUPNO	4	100	
Opće napomene:			
Varijanta 1 sa završnim ispitom			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova. - Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
1. KOREN, Snježana. Čemu nas uči povijest? Nastava povijesti, ideje o učenju/poučavanju i ishodi učenja – priručnik za nastavnike, Zagreb, 2014.			
2. STRADLING, Robert.Nastava europske povijesti 20. stoljeća, Zagreb, 2003.			
3. STRADLING, Robert.Multiperspektivnost u nastavi povijesti, Zagreb, 2005.			
4. časopis Povijest u nastavi (izbor članaka)			
Odabrana udžbenička literatura.			
IZBORNA LITERATURA			
1. FELICIA, Patrik. Digitalne igre u školama. Priručnik za učitelje, Brussels, 2009.			
2. IRWING-DEVITIS, Linda – BROMLEY, Karen – MODLO, Marcia. 50 grafičkih mapa, Zagreb, 2014.			
3. JENSEN, Eric. Super – nastava – nastavne strategije za kvalitetnu školu i uspješno učenje, Zagreb, 2003.			
4. MATIJEVIĆ, Milan - TOPOLOVČAN, Tomislav. Multimedijska didaktika, Zagreb, 2017.			
5. Holokaust u nastavi: priručnik za nastavnike, Zagreb, 2005.			
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU			
POHAĐANJE NASTAVE			
Studenti su dužni dolaziti na predavanja i vježbe te hospitacije u osnovnoj i srednjoj školi.			
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA			
- Usmeno - Pismeno: a) oglasna ploča Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Rijeci b) web-stranice Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Rijeci			
Merlin			

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Usmene konzultacije, mail	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Datum održavanja terenske nastave biti će naknadno objavljen.	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	10. i 24. 2. 2026. g. u 12:00h
Ljetni	23. 6. i 7. 7. 2026. g. u 12:00h
Jesenski	26. 8. i 9. 9. 2026. g. u 12:00h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
I.	Uvod u kolegij
II.	Planiranje u nastavi povijesti: obrada, ponavljanje i sistematizacija gradiva u nastavi povijesti
III.	Metodika nastave povijesti i suvremena metodologija povijesne znanosti
IV.	Interdisciplinarnost u nastavi povijesti
V.	Interpretacije u nastavi povijesti
VI.	Multiperspektivnost u nastavi povijesti
VII.	Osjetljive i kontroverzne teme u nastavi povijesti
VIII.	Kolokvij
IX.	Zavičajna povijest i terenska nastava
X.	Vrednovanje znanja u nastavi povijesti
XI.	Aktivno učenje i kritičko mišljenje u nastavi povijesti
XII.	Prednosti i nedostaci online nastave
XIII.	Primjer terenske nastave – nastava u muzeju - radionice za učenike osnovnih škola u sklopu nastave povijesti
XIV.	Završna razmatranja
	Terenska nastava

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
I.	Uvod u vježbe Metodike nastave povijesti
II.	Upute za pisanje pripreme za nastavnu jedinicu
III.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
IV.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
V.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
VI.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
VII.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
VIII.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
IX.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
X.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
XI.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno

XII.	Prezentacija pripreme za nastavnu jedinicu: usmeno i pismeno
XIII.	Primjer terenske nastave – nastava u muzeju - radionice za učenike osnovnih škola u sklopu nastave povijesti
XIV.	Završna razmatranja

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Objasniti povezanost povijesti kao znanosti i nastavnog predmeta.	Analiza povijesnih izvora, samostalni rad učenika, referati, seminari, eseji.	frontalni rad, grupni rad, diskusija.	priprema i prezentacija nastavne jedinice, kolokvij, završni ispit
Objasniti pristup učenicima s teškoćama.	Organizacija škole, programi, priprema za nastavnu jedinicu.	frontalni rad, grupni rad, diskusija	kolokvij, završni ispit
Razlikovati formativno i sumativno vrednovanje.	Formativno i sumativno vrednovanje.	frontalni rad, diskusija	završni ispit
Samostalno napisati pripreme za nastavnu jedinicu za osnovnu i srednju školu.	U pripremi za nastavnu jedinicu treba navesti vještine, tehničke koncepte, ishode, nastavna sredstva, metode i oblike rada i artikulaciju sata.	priprema i prezentacija nastavne jedinice(studenti)	priprema i prezentacija nastavne jedinice, kolokvij, završni ispit
Stečena znanja primijeniti u izvođenju svih tipova nastavnog sata i različitih vrsta nastave.	Obrada nastavne jedinice te ponavljanje i sistematizacija nastavnih jedinica.	priprema i prezentacija nastavne jedinice (studenti)	priprema i prezentacija nastavne jedinice, kolokvij, završni ispit
Opisati i upotrijebiti školsku dokumentaciju.	Hospitacije studenata u osnovnoj i srednjoj školi (matična knjiga učenika, registar učenika upisanih u matičnu knjigu, razredna knjiga, knjige evidencije, mapa stručne prakse, spomenica škole i dr.).	hospitacije studenata u osnovnoj i srednjoj školi	završni ispit

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Osjetljive i kontroverzne teme u nastavi povijesti		
Studij	Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest</i> (dvopredmetni)		
Semestar	III.		
Akadska godina	2025./2026.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	30+0+0		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Ne		
Nositelj kolegija	prof. dr. sc. Mila Orlić		
Kabinet	F-445		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka.		
Telefon	051/265-735		
e-mail	milaorlic@uniri.hr ; orlicmila@gmail.com		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Teorijsko-metodološki pristupi osjetljivim i kontroverznim temama; kritička analiza raznih oblika osjetljivih i kontroverznih tema u nastavi povijesti, u politici sjećanja i kolektivnog pamćenja. Posebna pažnja bit će posvećena slijedećim temama te njihovim mogućim interpretacijama, kao i njihovim problematičnim manipulacijama i zloupotrebama: - Drugi svjetski rat na prostoru Hrvatske: Jasenovac i zločini NDH - Ratovi iz '90-ih u širem regionalnom kontekstu - Historijska imagologija - Stereotipni prikazi „drugog“ - Rasne i etničke predrasude - Rodne predrasude; herstory - Trauma i strah Unutar kolegija studenti/ce će biti upoznati sa suvremenim metodama i tehnikama u pristupu osjetljivim i kontroverznim temama na nastavi.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
- Prepoznati i kritički analizirati razne oblike osjetljivih i kontroverznih tema u nastavi povijesti, u raznim oblicima politika sjećanja i kolektivnog pamćenja; - Samostalno istraživati i primijeniti metode pristupa osjetljivim i kontroverznim temama u nastavi povijesti; - Koristiti digitalne izvore/arhive i ostalu web građu.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
X			
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Istraživanje i praktični rad	0,8	40	
Kontinuirana provjera znanja	1	50	

Terenska nastava	0,2	10
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 2 bez završnog ispita

Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Materijali za nastavu o osjetljivim i kontroverznim temama: Council of Europe, Living with Controversy. Teaching Controversial Issues Through Education for Democratic Citizenship and Human Rights (EDC/HRE): <https://rm.coe.int/16806948b6>; Teaching Controversial Issues. A guide for teachers: <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620473/gd-teaching-controversial-issues-290418-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y>; te razni materijali sa poveznice <https://www.euroclio.eu/>, <https://www.euroclio.eu/project/history-that-connects/>
2. N. Badurina, U. Bauer, J. Marković (ur.), Naracije straha, Zagreb, 2019. (odabrana poglavlja)
3. N. Blanuša, „Trauma and Taboo: Forbidden Political Questions in Croatia“, u: Politička misao, vol.54, br.1-2, 2017.
4. I. Goldstein, Kontroverze hrvatske povijesti 20. stoljeća, Zagreb, 2019. (odabrana poglavlja)
5. R. Jambrešić Kirin, „Strah, čovječnost i upravljanje baštinom rata: dvije naracije iz zapadne Slavonije“, u: Narodna umjetnost, vol. 57, br. 1, 2020.
6. M. Kasapović, „Genocid u NDH: Umanjivanje, banaliziranje i poricanje zločina“, u: Politička misao, vol.55, br.1, 2018.
7. N. Mataušić, Diana Budisavljević. Prešućena heroina Drugog svjetskog rata, Zagreb, 2020.
8. M. Orlić, „Javni diskursi, nacionalne memorije i historiografija na sjevernojadranskom prostoru“, u: Časopis za povijest Zapadne Hrvatske, br.6-7, 2012.
9. D. Stojanović, „Kako učiti o Srebrenici?“, u: Školegijum, br.7, 2014.
10. D. Švigir, „Slika „drugoga“: predodžbe o Srbima u hrvatskim udžbenicima povijesti za osnovnu školu od 1990. Do 2012. Godine“, u: Historijski zbornik, vol. 71, br. 1, 2018.
11. Odabrani znanstveni članci o temama o kojima će biti govora na predavanjima.

IZBORNA LITERATURA

1. B. Bogdanović, Ukleti Neimar, Novi Sad, 2011.
2. U. Brunnbauer (ur.), Re(Writing) History – Historiography in Southeast Europe after socialism, Münster 2004.
3. M. Brkljačić, S. Prlenda (ur.), Kultura pamćenja i historija, Zagreb, 2006.
4. T. Cipek, „The Spectre of Communism Is Haunting Croatia. The Croatian Right's Image of the Enemy“, u: Politička misao, vol.54, br.1-2, 2017.
5. L. David, The Past Can't Heal Us. The Dangers of Mandating Memory In the Name of Human Rights, Cambridge, 2020.
6. S. Gensburger, S. Lefranc, Beyond Memory. Can We Really Learn From the Past, Glasgow, 2020.
7. G. Ognjenovic, J. Jozelic (eds.), Nationalism and the Politicization of History in the Former Yugoslavia, 2021.
8. D. Pauković, V. Pavlaković, „The Controversial Commemoration: Transnational Approaches to Remembering Bleiburg“, u: Politička misao, vol.55, br.2, 2018.
9. S. Petrungaro, Pisati povijest iznova, Zagreb 2009.
10. T. Ponoš, „Sisak 1990. - 1991: ratni zločini nad Srbima“, u: Tragovi, Vol.3, br.2, 2020.
11. J. Subotić, Yellow Star, Red Star. Holocaust Remembrance after Communism, Cornell,

2019.

12. Odabrani znanstveni članci o temama o kojima će biti govora na predavanjima.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su dužni biti nazočni na 70% predavanja. Prisustvo na nastavi mora biti aktivno, a od studenata se očekuje da dolaze spremni na nastavu, odnosno da odrade sve prethodno zadane obaveze.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

E-mail, oglasna ploča.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

E-mail, konzultacije.

NAČIN POLAGANJA ISPITA

Završnog ispita nema. Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja. Završnom ispitu mogu pristupiti studenti koji žele odgovarati za veću ocjenu.

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	2. i 26. 2. 2026. g.
Ljetni	25. 6. i 16. 7. 2026. g.
Jesenski	3. i 17. 9. 2026. g.

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
I.	Uvodno predavanje
II.	Teorijsko-metodološki pristup osjetljivim i kontroverznim temama
III.	Teorijsko-metodološki pristup osjetljivim i kontroverznim temama u nastavi povijesti
IV.	Teorijsko-metodološki pristup osjetljivim i kontroverznim temama u politici pamćenja i kolektivnom sjećanju
V.	Manipulacije i zlouporabe povijesti
VI.	Razni oblici izvora i građe
VII.	Historijska imagologija
VIII.	Trauma i strah
IX.	Drugi svjetski rat na prostoru Hrvatske: Jasenovac i zločini NDH
X.	Ratovi iz '90-ih u širem regionalnom kontekstu
XI.	Rasne i etničke predrasude i stereotipni prikazi „Drugog“
XII.	Rodne predrasude; herstory
XIII.	Terenska nastava
XIV.	Kolokvij
XV.	Popravni kolokvij i završno predavanje

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
---------------	---------	--	--------------------

Prepoznati i kritički analizirati razne oblike osjetljivih i kontroverznih tema u nastavi povijesti, politici pamćenja i kolektivnog sjećanja	Teorijsko-metodološki pristupi osjetljivim i kontroverznim temama; Analiza raznih oblika osjetljivih i kontroverznih tema te načina na koje se prezentiraju u nastavi povijesti, ali i širem kontekstu javnog prostora, politika pamćenja i kolektivnih sjećanja.	Predavanje, tumačenje, čitanje predložene literature, komparacija, poticanje diskusije.	Aktivnost u nastavi, istraživanje i praktični rad.
Samostalno istraživati i primijeniti metode pristupa osjetljivim i kontroverznim temama u nastavi povijesti.	Analiza raznih oblika osjetljivih i kontroverznih tema te načina na koje se prezentiraju u nastavi povijesti, ali i širem kontekstu javnog prostora, politika pamćenja i kolektivnih sjećanja; terenska nastava.	Predavanje, tumačenje, čitanje predložene literature, rasprava, poticanje diskusije, terenska nastava.	Aktivnost u nastavi, istraživanje i praktični rad, esej, izlaganje samostalnog rada.
Koristiti digitalne izvore/arhive i ostalu web građu.	Izvori i građa: digitalni arhivi, interaktivne web stranice i podcasti.	Korištenje raznih oblika izvora i građe.	Aktivnost u nastavi, istraživanje i praktični rad.

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija		Identiteti u ranosrednjovjekovnoj Europi	
Studij		Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest</i> (dvopredmetni); Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest i interpretacija baštine</i> (dvopredmetni)	
Semestar		I., III.	
Akademska godina		2025./2026.	
Broj ECTS-a		3	
Nastavno opterećenje (P+S+V)		30+0+0	
Vrijeme i mjesto održavanja nastave		ČET 15:15 – 17:00, F-450	
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku		Ne	
Nositelj kolegija		doc. dr. sc. Goran Bilogrivić	
Kabinet		F-438	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)		Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka	
Telefon		051/265-732	
e-mail		goran.bilogrivic@uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Na kolegiju se, među ostalim, obrađuju sljedeće teme:			
Definiranje i objašnjenje temeljnih pojmova - identitet i etnicitet; primordijalizam i instrumentalizam, esencijalizam i konstruktivizam. Rimsko Carstvo i "barbarski narodi"; velike seobe plemena i naroda ili asimilacija?; "Bečka škola" i W. Goffart. Origo gentis, tradicijske jezgre i etnogeneza; konstruiranje ranosrednjovjekovnih identiteta kroz povijesne narative. Etnički identiteti u germanskom svijetu. Etnicitet i identitet u Bizantskome Carstvu; romanstvo, Romani i Drugi. Slaveni; dugi kontinuitet slavenskog identiteta ili njegovo formiranje kroz prizmu Bizantskog Carstva?; sklavinije i pojedinačni slavenski identiteti. Ranosrednjovjekovni identiteti i arheologija; materijalna kultura i etnicitet; arheološki nalazi i njihovo tumačenje u kontekstu identiteta; materijalni "dokazi" etniciteta?; poganstvo – kršćanstvo. Genetička i antropološka istraživanja i ranosrednjovjekovni etnicitet. Ranosrednjovjekovni identiteti i stvaranje modernih nacionalnih država; traganje za drevnim korijenima naroda; (zlo)upotreba ranosrednjovjekovnih identiteta u suvremene političke svrhe. Rodni, religijski i drugi društveni identiteti. Posebna pozornost bit će posvećena problematici i pitanjima formiranja ranosrednjovjekovnog hrvatskog identiteta: prikaz tradicionalnih tumačenja podrijetla i doseobe Hrvata; analiza sačuvanih izvora i dekonstrukcija modernih narativa; etnogeneza, postmodernizam i novi pristupi.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Po odslušanom kolegiju studenti će biti sposobni: - objasniti i razlikovati najnovije teorije i promišljanja o ranosrednjovjekovnim etničkim identitetima - kritički vrednovati izvore i sekundarnu historiografsku literaturu - prepoznati pojedine načine na koje se ranosrednjovjekovni identiteti upotrebljavaju u političke svrhe te ih dekonstruirati u odnosu na primarne izvore - argumentirano raspravljati o različitim problemima vezanima uz ranosrednjovjekovne identitete i donositi samostalne zaključke			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad

X		X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	X
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA	MAX BROJ BODOVA	
Pohađanje nastave	1	0	
Aktivnost u nastavi	0,2	12	
Kontinuirana provjera znanja 1	0,4	24	
Kontinuirana provjera znanja 2	0,4	24	
Esej	1	40	
UKUPNO	3	100	
Opće napomene: Tijekom semestra se pišu dva kolokvija, prisustvovanje kojima je obavezno. Studenti su obavezni napisati esej na temu u okviru kolegija koju odabiru u dogovoru s mentorom te ga predati do zadanog roka, pridržavajući se detaljnih uputa za izradu eseja koje će biti prezentirane na nastavi i potom dostupne na Merlinu.			
<u>Varijanta 2 bez završnog ispita</u> Tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova kroz različite oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja.			
Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:			
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI		
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova		
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova		
3 (C)	od 60% do 74,9%,ocjenskih bodova		
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova		
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova		
IV. LITERATURA			
OBVEZNA LITERATURA			
BORRI, Francesco, "White Croatia and the arrival of the Croats: an interpretation of Constantine Porphyrogenitus on the oldest Dalmatian history", <i>Early Medieval Europe</i> , 19/2, 2011., str. 204-231.			
BUDAK, Neven, "Razvitak hrvatskog etničkog identiteta", u: Z. Nikolić Jakus (ur.), <i>Nova zraka u europskom svjetlu. Hrvatske zemlje u ranome srednjem vijeku (oko 550 – oko 1150)</i> , Zagreb: Matica hrvatska, 2015., str. 73-88.			
CURTA, Florin, "The Making of the Slavs. Slavic Ethnogenesis Revisited", u: J. Repič - A. Bartulović - K. Sajovec Altshul (ur.), <i>MESS and RAMSES II, Mediterranean Ethnological Summer School. Vol. 7.</i> , Ljubljana, 2008., str. 277-307.			
CURTA, Florin, "Migration and common Slavic. Critical remarks of an archaeologist", <i>Linguistica Brunensia</i> , 72/2, 2024., str. 41-56.			
DZINO, Danijel, "Novi pristupi izučavanju ranog hrvatskog identiteta", <i>Radovi Zavoda za hrvatsku povijest</i> , 41, 2009, str. 33-54.			
GARIPZANOV, Ildar – GEARY, Patrick J. – URBAŃCZYK, Przemisław (ur.), <i>Franks, Northmen and Slavs: Identities and State Formation in Early Medieval Europe</i> , Turnhout: Brepols, 2008. (odabrana poglavlja)			
GILLET, Andrew (ur.), <i>On Barbarian Identity. Critical Approaches to Ethnicity in the Early Middle Ages</i> , Turnhout: Brepols, 2002. (odabrana poglavlja)			
LÓPEZ QUIROGA, J., KAZANSKI, M., IVANIŠEVIĆ, V. (ur.), <i>Entangled Identities and Otherness in Late Antique and Early Medieval Europe</i> , Oxford: BAR Publishing, 2017. (odabrana poglavlja)			

NOBLE, Thomas F. X. (ur.), *From Roman Provinces to Medieval Kingdoms*, London – New York: Routledge, 2006. (odabrana poglavlja)

PETKOVIĆ, Nikola, *O čemu govorimo kada govorimo o identitetu?*, Zagreb: Disput, 2020. (odabrana poglavlja)

PLETERSKI, Andrej, "Etnogeneza Slavena – metode i proces", *Starohrvatska prosvjeta*, 40, 2013., str. 8-32.

SEKULIĆ, Duško, "Etničnost kao društvena konstrukcija", *Migracijske i etničke teme*, 23/4, 2007., str. 347-372.

I drugi odabrani članci i poglavlja.

IZBORNA LITERATURA

BAK, J., JARNUT, J., MONNET, P., SCHNEIDEMÜLLER, B. (ur.), *Gebrauch und Missbrauch des Mittelalters, 19.–21. Jahrhundert / Uses and Abuses of the Middle Ages: 19th-21st Century*, München: Wilhelm Fink, 2009.

BILOGRIVIĆ, Goran, "Urne, Slaveni i Hrvati. O paljevinskim grobovima i doseobi u 7. stoljeću", *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, 36, 2018., str. 1-17.

BRUBAKER, L., SMITH, J. M. H. (ur.) *Gender in the Early Medieval World: East and West, 300-900*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

BUDAK, Neven (ur.), *Etnogeneza Hrvata*, Zagreb: Školska knjiga, 1995.

ČIČAK-CHAND, Ružica – KUMPES, Josip, *Etničnost, nacija, identitet: Hrvatska i Europa*, Zagreb: Naklada Jesenski i Turk – Hrvatsko sociološko društvo, 1998.

DZINO, Danijel, *Becoming Slav, Becoming Croat: Identity transformations in post-Roman Dalmatia*, Leiden – Boston: Brill, 2010.

FRIEDRICH, M., HARLAND, J. M. (ur.), *Interrogating the 'Germanic'. A Category and its Use in Late Antiquity and the Early Middle Ages*, Berlin – Boston: de Gruyter, 2021.

GEARY, Patrick J., *The Myth of Nations: The Medieval Origins of Europe*, Princeton – Oxford: Princeton University Press, 2002.

GEARY, P., KLANICZAY, G. (ur.), *Manufacturing Middle Ages: Entangled History of Medievalism in Nineteenth-Century Europe*, Leiden – Boston: Brill, 2013.

HERŠAK, Emil (ur.), *Etničnost i povijest*, Zagreb: Institut za migracije i narodnosti – Naklada Jesenski i Turk – Hrvatsko sociološko društvo, 1999.

MALEŠEVIĆ, Siniša, *Sociologija etniciteta*, Beograd: Fabrika knjiga, 2009. (odabrana poglavlja)

MARGETIĆ, Lujo, *Dolazak Hrvata*, Split: Književni krug, 2001.

STOURAITIS, Ioannis, "Byzantine Romanness: From geopolitical to ethnic conceptions", u: W. Pohl et al. (ur.), *Transformations of Romanness. Early Medieval Regions and Identities*, Berlin – Boston: de Gruyter, 2018., str. 123-139.

I drugi odabrani članci i poglavlja.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni prisustvovati na 70% sati. Prisutnost na nastavi mora biti aktivna. To znači da se od studenata očekuje da dolaze spremni na nastavu i da odrade sve prethodno zadane obaveze i zadatke. Za svako će im predavanje biti dodijeljena određena literatura koju će morati pročitati, kako bi ju mogli sažeto usmeno predstaviti i o njoj raspravljati.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Merlin, oglasna ploča, web stranice, elektronička pošta.

KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA

Studenti mogu kontaktirati nastavnika:

- osobno u vrijeme konzultacija
- elektroničkom poštom

NAČIN POLAGANJA ISPITA

-

OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE

Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo

kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.

ISPITNI ROKOVI

Zimski	10. i 24. 2. 2026. g. u 11:00 h
Ljetni	18. 6. i 6. 7. 2026. g. u 11:00 h
Jesenski	25. 8. i 8. 9. 2026. g. u 11:00 h

VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)

DATUM	NAZIV TEMA
9. 10.	Uvod u kolegij.
16. 10.	Identitet i etnicitet – temeljni pojmovi i koncepti. (tekstovi 01)
23. 10.	Velika seoba naroda i etnogeneza. (02)
30. 10.	Barbarski identiteti na Zapadu – Romani i Germani. (03)
6. 11.	Slaveni i slavenizacija. (04)
13. 11.	Etnicitet i identitet u Bizantskome Carstvu. (05) Rok za prijavu teme eseja.
20. 11.	Kolokvij 1
27. 11.	Rodni, religijski i drugi društveni identiteti. (06)
4. 12.	Ranosrednjovjekovni identiteti i arheologija. (07)
11. 12.	Genetička i antropološka istraživanja i ranosrednjovjekovni etnicitet. (08)
18. 12.	Ranosrednjovjekovni identiteti i moderne nacije. (09)
8. 1.	Identiteti u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj I. (10)
15. 1.	Kolokvij 2
22. 1.	Identiteti u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj II. (11) Rok za predaju eseja.
29. 1.	Zaključna rasprava.

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE

ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Objasniti i razlikovati najnovije teorije i promišljanja o ranosrednjovjekovnim etničkim identitetima.	Definiranje i objašnjenje temeljnih pojmova - identitet i etnicitet; primordijalizam i instrumentalizam, esencijalizam i konstruktivizam. Rimsko Carstvo i "barbarski narodi"; velike seobe plemena i naroda ili asimilacija?; "Bečka škola" i W. Goffart. Origo gentis, tradicijske jezgre i etnogeneza; konstruiranje ranosrednjovjekovnih identiteta kroz povijesne narative. Etnički identiteti u germanskom svijetu.	- predavanja - rasprava	- kolokviji - sudjelovanje u raspravi
Kritički vrednovati izvore i sekundarnu historiografsku literaturu.		- predavanja - rasprava - rad na izvorima (samostalni i grupni) - pisanje eseja	- kolokviji - sudjelovanje u raspravi - esej
Prepoznati pojedine načine na koje se ranosrednjovjekovni identiteti upotrebljavaju u političke svrhe te ih dekonstruirati u odnosu na primarne izvore.		- predavanja - rasprava - rad na izvorima (samostalni i grupni) - pisanje eseja	- sudjelovanje u raspravi - esej
Argumentirano raspravljati o različitim problemima		- predavanja - rasprava - pisanje eseja	- kolokviji - sudjelovanje u raspravi

vezanima uz ranosrednjovjekovne identitete i donositi samostalne zaključke.	Etnicitet i identitet u Bizantskome Carstvu; romanstvo, Romani i Drugi. Slaveni; dugi kontinuitet slavenskog identiteta ili njegovo formiranje kroz prizmu Bizantskog Carstva?; sklavinije i pojedinačna slavenski identiteti. Ranosrednjovjekovni identiteti i arheologija; materijalna kultura i etnicitet; arheološki nalazi i njihovo tumačenje u kontekstu identiteta; materijalni "dokazi" etniciteta?; poganstvo – kršćanstvo. Genetička i antropološka istraživanja i ranosrednjovjekovni etnicitet. Ranosrednjovjekovni identiteti i stvaranje modernih nacionalnih država; traganje za drevnim korijenima naroda; (zlo)upotreba ranosrednjovjekovnih identiteta u suvremene političke svrhe. Rodni, religijski i drugi društveni identiteti. Problematika formiranja ranosrednjovjekovnog hrvatskog identiteta.		- esej
--	--	--	---------------

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija		Povijest helenizma	
Studij		Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest</i> (dvopredmetni); Sveučilišni diplomski studij <i>Povijest i interpretacija baštine</i> (dvopredmetni)	
Semestar		I., III.	
Akademska godina		2025./2026.	
Broj ECTS-a		3	
Nastavno opterećenje (P+S+V)		30+0+0	
Vrijeme i mjesto održavanja nastave		Prema rasporedu	
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku		Ne	
Nositelj kolegija		izv. prof. dr. sc. Lucijana Šešelj; doc. dr. sc. Feđa Milivojević	
Kabinet		F-437	
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)		Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka	
Telefon		051/265-793	
e-mail		fedamilivojevic@uniri.hr	
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Pojam helenizma, izvori, period i njegovi problemi. Aleksandrovi nasljednici. Makedonija i Grčka. Helenistička Sparta. Ptolemejski Egipat. Seleukidsko kraljevstvo. Pergamsko kraljevstvo. Helenistička umjetnost i znanost. Rim i Grčka. Helenizam na Jadranu i njegovom neposrednom zaleđu. Rim, Makedonija i Sirija. Helenistička ekonomija. Delos.			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon odslušanog i položenog kolegija studenti će biti sposobni: procjenjivati i zaključivati o problemima i raspravama koji postoje kod proučavanja helenističke povijesti; koristiti metodologije koje se koriste u istraživanju ove problematike; analizirati povijesne izvore, te kritički razmišljati o povijesnoj problematici.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
X		X	
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE OCJENJUJE	UDIO U ECTS BODOVIMA		MAX BROJ BODOVA
Pohađanje nastave	1		0
Aktivnost na nastavi	0,5		20
Kontinuirana provjera znanja	0,5		30
ZAVRŠNI ISPIT	1		50
UKUPNO	3		100
Opće napomene:			
Varijanta 1 sa završnim ispitom			
Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.			
- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.			

- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova. Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:	
OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9% ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova
IV. LITERATURA	
OBVEZNA LITERATURA	
Graham Shipley, <i>The Greek World after Alexander 323-30 BC</i> , London & New York, 2000.	
IZBORNA LITERATURA	
Povijest 3, Helenizam i rimska republika (ur. E.Cravetto/I.Goldstein), Zagreb 2007. Theodore Vrettos, <i>Aleksandrija: grad zapadne misli</i> , Zagreb, 2003. Ranović A.B., <i>Helenizam i njegova historijska uloga</i> , Veselin Masleša, Sarajevo, 1962. <i>Napomena:</i> u sklopu seminara studentima će biti dodijeljeni odgovarajući tekstovi na kojima će moći raditi povijesne analize.	
V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU	
POHAĐANJE NASTAVE	
Studenti su dužni biti nazočni na 70% predavanja.	
NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA	
• Usmeno • Pismeno: a) oglasna ploča Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Rijeci b) web stranice Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Rijeci c) preko sustava Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
Termini konzultacija; e-mail, sustav Merlin	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	5. i 19. 2. 2025. g. u 10:00h
Ljetni	15. i 29. 6. 2025. g. u 10:00h
Jesenski	3. i 17. 9. 2025. g. u 10:00h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
7. 10.	Pojam helenizma, izvori, period i njegovi problemi.
14. 10.	Aleksandrovi nasljednici.
21. 10.	Helenistička vojska i karakteristike ratovanja u helenističko vrijeme.
28. 10.	Makedonija i Grčka.
4. 11.	Ptolemejski Egipat.
11. 11.	Kontinuirana provjera znanja 1

25. 11.	Seleukidsko kraljevstvo.
2. 12.	Pergamsko kraljevstvo.
9. 12.	Manja istočna kraljevstva: Bitinija, Pont, Paflagonija, Galacija, Bosporsko kraljevstvo i crnomorski gradovi-države.
16. 12.	Helenizam na Jadranu i njegovom neposrednom zaleđu.
23. 12.	Rimska intervencija i posljedice za Ilirik, Grčku i Makedoniju.
13. 1.	Rimski interesi na Istoku, Sirija i Egipat.
20. 1.	Helenistička ekonomija: Rodos kao pomorska sila i Delos kao trgovačko središte Sredozemlja.
27. 1.	Helenistička umjetnost i znanost.
Napomena: nastavnik zadržava pravo da tijekom semestra u dogovoru sa studentima, ukoliko pokažu želju za obradom neke druge teme, izmijeni dio predavanja.	

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Procjenjivati i zaključivati o problemima i raspravama koji postoje kod proučavanja helenističke povijesti.	Pojam helenizma, izvori, period i njegovi problemi. Aleksandrovi nasljednici. Makedonija i Grčka. Helenistička Sparta. Ptolemejski Egipat. Seleukidsko kraljevstvo. Pergamsko kraljevstvo. Helenistička umjetnost i znanost. Helenizam na Jadranu i njegovom neposrednom zaleđu. Rim i Grčka. Rim, Makedonija i Sirija. Helenistička ekonomija. Delos	Predavanje. Rasprava.	Sudjelovanje u raspravi. Kolokvij. Završni pismeni ispit.
Koristiti metodologije koje se koriste u istraživanju problematike helenističke povijesti.		Predavanje. Rad na različitim tipovima izvora i upoznavanje s odgovarajućom metodologijom (samostalno i rad u grupi). Rasprava.	Sudjelovanje u raspravi.
Analizirati povijesne izvore.		Predavanje. Rad na izvornim tekstovima (samostalno i rad u grupi). Rasprava.	Sudjelovanje u raspravi.
Kritički razmišljati o povijesnoj problematici.		Rasprava.	Sudjelovanje u raspravi. Kolokvij. Završni pismeni ispit
Procjenjivati i zaključivati o problemima i raspravama koji postoje kod proučavanja helenističke povijesti.		Predavanje. Rasprava.	Sudjelovanje u raspravi. Kolokvij. Završni pismeni ispit.

IZVEDBENI PLAN

I. OSNOVNI PODACI O KOLEGIJU			
Naziv kolegija	Srednjovjekovlje u nastavi 21. stoljeća		
Studij	Sveučilišni diplomski studij Povijest (dvopredmetni)		
Semestar	III.		
Akadska godina	2025./2026.		
Broj ECTS-a	3		
Nastavno opterećenje (P+S+V)	0+15+15		
Vrijeme i mjesto održavanja nastave	Prema rasporedu		
Mogućnost izvođenja na stranom jeziku	Da		
Nositelj kolegija	izv. prof. dr. sc. Kosana Jovanović		
Kabinet	F-446		
Vrijeme za konzultacije (odrediti dva termina)	Dostupno na mrežnim stranicama Odsjeka		
Telefon	051/265-728		
e-mail	kosana.jovanovic@uniri.hr , jovanovickosana@gmail.com		
Suradnik na kolegiju			
Kabinet			
Vrijeme za konzultacije			
Telefon			
e-mail			
II. DETALJNI OPIS KOLEGIJA			
SADRŽAJ KOLEGIJA			
Upoznati studente s tehnikama prenošenja gradiva iz srednjovjekovne povijesti kroz primjenu interaktivnih i interdisciplinarnih metoda poučavanja. Uz to, cilj kolegija jest pokazati kako se srednjovjekovna povijest i kultura reflektiraju u različitim područjima danas, prije svega kroz modernu knjiženost, kulturu i popularnu kulturu, te podučiti primjenu tih izvora sa svrhom ostvarenja kreativne nastave.			
Sadržaj kolegija obuhvaća sljedeće teme:			
1. Interaktivna lenta vremena i karte srednjega vijeka			
2. Srednjovjekovna politička struktura kroz interaktivne mape			
3. Učenje o svakodnevici u srednjem vijeku putem digitalnih ilustracija, kvizova i igara			
4. Feudalizam u digitalnom prikazu			
5. Srednjovjekovno ratovanje kroz digitalne simulacije			
6. Poučavanje problematike plemstva izradom grbova			
7. Srednjovjekovlje u modernoj književnosti			
8. Film kao izvor za nastavu povijesti			
OČEKIVANI ISHODI KOLEGIJA			
Nakon odslušanog kolegija i uspješno izvršenih obveza predviđenih ovim programom, studenti će moći:			
- kreativno pristupiti pripremi nastave;			
- pronaći podatke o srednjem vijeku na osnovu različitih izvora;			
- analizirati i interpretirati povijesne podatke;			
- kritički utvrditi povijesne perspektive;			
- kreirati interaktivne prezentacije, ilustracije, mape, kvizove, igre i lente vremena srednjega vijeka.			
NAČIN IZVOĐENJA NASTAVE (označiti aktivnost s „x“)			
Predavanja	Seminari	Konzultacije	Samostalni rad
	X	X	X
Terenska nastava	Laboratorijski rad	Mentorski rad	Ostalo
		X	X
III. SUSTAV OCJENJIVANJA			
AKTIVNOST KOJA SE	UDIO U ECTS	MAX BROJ BODOVA	

OCJENJUJE	BODOVIMA	
Pohađanje nastave	1	0
Aktivnost na nastavi	0,5	10
Seminari	0,5	10
Kontinuirana provjera znanja 1	0,25	25
Kontinuirana provjera znanja 2	0,25	25
ZAVRŠNI ISPIT	0,5	30
UKUPNO	3	100

Opće napomene:

Varijanta 1 sa završnim ispitom

Kroz sve aktivnosti tijekom nastave treba skupiti odgovarajući broj ocjenskih bodova da bi se moglo pristupiti završnom ispitu.

- Tijekom nastave student može ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova.
- Na završnom ispitu student može ostvariti od najviše 50% do najmanje 30% ocjenskih bodova.

Ukupna ocjena uspjeha: Na temelju ukupnoga zbroja ocjenskih bodova stečenih tijekom nastave i na završnome ispitu određuje se konačna ocjena prema sljedećoj raspodjeli:

OCJENA	PRIJEDIPLOMSKI I DIPLOMSKI STUDIJI
5 (A)	od 90% do 100% ocjenskih bodova
4 (B)	od 75% do 89,9% ocjenskih bodova
3 (C)	od 60% do 74,9%, ocjenskih bodova
2 (D)	od 50% do 59,9% ocjenskih bodova
1 (F)	od 0% do 49,9% ocjenskih bodova

IV. LITERATURA

OBVEZNA LITERATURA

1. Mills Kelly, T., Teaching history in the digital era (Ann Arbor, MI: University of Michigan Press, 2013.); e-izdanje:
<http://quod.lib.umich.edu/cgi/t/text/text-idx?cc=dh;c=dh;idno=12146032.0001.001;rgn=full%20text;view=toc;xc=1;g=dculture>
2. Nikolić Jakus Zrinka, Uvod u studij povijesti: historiografski praktikum (Zagreb: Leykam international, 2012.)
3. Stradling Robert, Multiperspektivnost u nastavi povijesti: priručnik za nastavnike (pr. Silvije Devald, Draženka Kešić) (Zagreb: Srednja Europa, 2005.)

IZBORNA LITERATURA

1. Bage Grant, Narrative Matters: Teaching History through Story (London: Falmer Press, 1999.)
2. Čosić Slavica, „Ponavljjanje povijesti metodom igre u 8. razredu osnovne škole,“ Metodika 17 (2008.): 359-363.
3. Husbands Chris, Kitson Alison, Pendry Anna, Understanding history teaching (Philadelphia: Open University Press, 2003.)
4. Issues in History Teaching, ur. James Arthur i Robert Phillips (London; New York: Routledge, 2000.)
5. Phillips Ian, Teaching History (Los Angeles: SAGE Publications, 2008.)
6. Playing with the Past, ur. Matthew W. Kapell i Andrew B. R. Elliott (New York: Bloomsbury, 2013.)
7. Trškan Danijela, „Terenski rad u nastavi povijesti – učenje metodom otkrivanja,“ Povijest u nastavi 5-10 (2007.): 207- 216.

V. DODATNE INFORMACIJE O KOLEGIJU

POHAĐANJE NASTAVE

Studenti su obavezni redovito pohađati nastavu. Dozvoljena su četiri izostanka.

NAČIN INFORMIRANJA STUDENATA

Usmeno Pismeno: a) oglasna ploča b) web stranica Odsjeka za povijest c) e-poštom d) Merlin	
KONTAKTIRANJE S NASTAVNICIMA	
- usmene konzultacije - e-pošta - Merlin	
NAČIN POLAGANJA ISPITA	
Pismeno.	
OSTALE RELEVANTNE INFORMACIJE	
Ispitni rokovi se određuju početkom akademske godine, a mogu se mijenjati (bolest ili službena spriječenost) tjedan dana prije. O promjenama termina ispita moguće je saznati preko oglasne ploče Odsjeka za povijest te na web stranicama fakulteta. Odjava ispita se mora izvršiti bar 24 sata prije ispita u protivnom će se smatrati da je student rok iskoristio. Svako neovlašteno preuzimanje tuđega teksta bez navođenja izvora smatra se intelektualnom krađom i podložno je sankcijama predviđenim važećim aktima! Svaka upotreba tuđeg teksta ili drugog oblika autorskog djela, kao i upotreba ChatGPT ili bilo kojeg drugog alata čija se funkcionalnost temelji na tehnologiji umjetne inteligencije, bez jasnog i nedvosmislenog navođenja izvora, smatra se povredom tuđeg autorskog prava i načela akademske čestitosti te predstavlja tešku povredu studentskih obveza što za sobom povlači stegovnu odgovornost i stegovne mjere sukladno Pravilniku o stegovnoj odgovornosti studenata. Kontinuirana se provjera znanja provodi tijekom nastave. Studenti su dužni položiti dva međuispita (kolokvija) koji će biti uvjet, uz jedan održani i predani seminarski rad, za pristup završnom ispitu.	
ISPITNI ROKOVI	
Zimski	3. i 26. 2. 2026. g. u 10h.
Ljetni	25. 6. i 16. 7. 2026. g. u 10h
Jesenski	1. i 17. 9. 2026. g. u 10h
VI. POČETAK I ZAVRŠETAK TE SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (POPIS TEMA)	
DATUM	NAZIV TEME
1.	Uvod; Interaktivni pristup pripremi nastave povijesti; Korištenje interneta za pripremu nastave iz srednjovjekovne povijesti; Baze podataka za pripremu nastave iz srednjovjekovne povijesti; Karte srednjeg vijeka
2.	Interaktivna lenta vremena; Srednjovjekovna politička struktura kroz interaktivne mape
3.	Feudalizam u digitalnom prikazu
4.	Vježba-kolokvij 1
5.	Učenje o svakodnevicu u srednjem vijeku putem digitalnih ilustracija, kvizova i igara;
6.	Srednjovjekovno ratovanje kroz digitalne simulacije; Poučavanje problematike plemstva izradom grbova
7.	Srednjovjekovlje u modernoj književnosti; Film kao izvor za nastavu povijesti
8.	Vježba-kolokvij 2
9.	Seminarska izlaganja
10.	Seminarska izlaganja
11.	Seminarska izlaganja
12.	Seminarska izlaganja
13.	Seminarska izlaganja
14.	Seminarska izlaganja

15.	Zaključna razmatranja
-----	-----------------------

POPIS TEMA za seminare

Studentima će za seminarski rad na odabir biti ponuđene teme koje su usko vezane uz gore navedene smjernice kolegija. Studenti su dužni napisati i održati kratki seminarski rad (deset stranica teksta) na jednu od zadanih tema. Studenti su dužni pročitati jedan od ponuđenih tekstova te ga obraditi i predstaviti u skladu s uputama koje će se dati na prvom satu.

VII. KONSTRUKTIVNO POVEZIVANJE			
ISHODI UČENJA	SADRŽAJ	AKTIVNOSTI ZA NASTAVNIKE I STUDENTE (metode poučavanja i učenja)	METODE VREDNOVANJA
Kreativno pristupiti pripremi nastave.	Interaktivna lenta vremena i karte srednjega vijeka Srednjovjekovna politička struktura kroz interaktivne mape	Individualni rad; rad u grupi; izrada i prezentacija projekata	Pismena provjera znanja (kolokvij, ispit); Zadaci izvedbe; Prezentacija.
Pronaći podatke o srednjem vijeku na osnovu različitih izvora.	Učenje o svakodnevici u srednjem vijeku putem digitalnih ilustracija, kvizova i igara	Individualni rad; rad u grupi; izrada i prezentacija projekata	Pismena provjera znanja (kolokvij, ispit); Zadaci izvedbe; Prezentacija.
Analizirati i interpretirati povijesne podatke.	Feudalizam u digitalnom prikazu Srednjovjekovno ratovanje kroz digitalne simulacije	Individualni rad; rad u grupi; izrada i prezentacija projekata	Pismena provjera znanja (kolokvij, ispit); Zadaci izvedbe; Prezentacija.
Kritički utvrditi povijesne perspektive.	Poučavanje problematike plemstva izradom grbova Srednjovjekovlje u modernoj književnosti	Individualni rad; rad u grupi; izrada i prezentacija projekata	Pismena provjera znanja (kolokvij, ispit); Zadaci izvedbe; Prezentacija.
Kreirati interaktivne prezentacije, ilustracije, mape, kvizove, igre i lente vremena srednjega vijeka.	Film kao izvor za nastavu povijesti	Individualni rad; rad u grupi; izrada i prezentacija projekata	Pismena provjera znanja (kolokvij, ispit); Zadaci izvedbe; Prezentacija.